

Н. О. Гребенюк,
доцент кафедри фінансів та кредиту,
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ: СУТНІСТЬ ТА ЗАСОБИ ПОКРАЩЕННЯ

У статті розглянуто основні фактори, що формують інвестиційну привабливість країни та підприємств. Проаналізовано світові інвестиційні рейтинги та динаміку співробітництва з іноземними інвесторами та міжнародними фінансовими організаціями. Запропоновано засоби підвищення інвестиційної активності в країні.

The basic factories of countries and enterprises investment attractiveness are considered in this article. We analyze the world investment rates and dynamics of collaboration with foreign investments and financial organizations. There are proposed methods for rising of investment activity in a country.

Ключові слова: інвестиційний клімат, інвестиційна привабливість, інвестиційний рейтинг, міжнародні фінансові організації.

Key words: investment climate, investment attractiveness, investment rating, world financial organization.

ВСТУП

Зростання рівня динамічності та невизначеності світових ринків, збільшення рівня конкурентної боротьби за доступ до дешевих фінансових ресурсів та прагнення до розширення контрольованих ринків капіталів та ринків збуту продукції (послуг) призводить до усвідомлення неможливості розвитку країни без впровадження новітніх технологій.

В Україні задекларовано інвестиційно-інноваційний стратегія розвитку. Але згідно класифікації, що розроблена Світовим економічним форумом на основі визначених параметрів та глобального індексу конкурентоспроможності країн (GCI — Global Competitiveness Index), Україна знаходиться на стадії розвитку за рахунок ефективності [7]. Всього в класифікації виділено три основні стадії розвитку країн та дві перехідні між ними: 1) розвиток за рахунок базових факторів; 2) розвиток за рахунок ефективності; 3) інноваційний розвиток.

Крім того, у своїх зверненнях до бізнес-спільноти Президент України постійно наголошує на тому, що розширення міжнародних ринків, нормалізація партнерських стосунків з країнами — новими центрами економічного зростання дозволять пришвидшити підвищення соціальних стандартів населення [8]. Все це можливо лише за умов достатнього внутрішнього та зовнішнього фінансування, розміри якого безпосередньо залежать від інвестиційного клімату в державі та рівня інвестиційної привабливості окремих програм. Усе це й зумовлює актуальність та своєчасність досліджень питань даної проблематики.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Оцінкою інвестиційної привабливості займаються

майже всі: непрофесійні учасники — політики у боротьбі за сфери впливу та практикуючі бізнесмени у своїй повсякденній праці; а також спеціалісти у даній царині — світові організації та дослідницькі агенції під час розробки різноманітних рейтингів, а також вітчизняні та іноземні науковці: Борщ А.М. [1], Герасимова С.В. [1], Майорова Т.В. [3], Іваночко С.С. [2], Селіверстов В.В. [6], Савчук Н. [5], Пересада А.А. [4] та ін.

У їх працях проведено глибокий та всебічний аналіз сутності інвестиційної привабливості і розроблено достатній інструментарій побудови інвестиційних рейтингів, але постійні зміни та поява нових факторів зумовлює необхідність подальшого дослідження умов створення сприятливого інвестиційного клімату в Україні.

Метою статті є розкриття факторів, що впливають на рівень інвестиційної привабливості, а також розробка пропозицій щодо покращення інвестиційного клімату в Україні відповідно до вимог міжнародних організацій.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Традиційно під інвестиційним кліматом розуміють сукупність інституційний, соціальних і економічних факторів, які враховує інвестор, приймаючи рішення про здійснення інвестицій у певну країну.

Досліджуючи та групуючи думки таких учених, як Пересада А.А. [4, с. 190], Іваночко С.С. [2, с. 144], Савчука Н. [5], та головні критерії світових організацій, можливо виділити наступні види факторів, що впливають на інвестиційний клімат (див. рис. 1).

Спеціалісти Державного агентства з інвестицій та розвитку рекомендують доповнити ці фактори та визначити інвестиційний клімат як сукупність економічних, правових, регуляторних, політичних та інших факторів, які у кінцевому рахунку визначають ступінь ризику ка-

піталовкладень та можливість їх ефективного використання [9].

Тобто порядок вивчення інвестиційного клімату передбачає аналіз політико-правового середовища, соціально-культурного середовища, економічного простору, інституційно-інфраструктурного середовища, екологічного середовища й ресурсного забезпечення. На основі комплексного аналізу всіх цих параметрів визначають синтетичний показник інвестиційної привабливості країни.

Інвестиційна привабливість країни є критерієм зрілості ринкових реформ, довіри світового співтовариства до економічної ситуації в даній країні.

За інвестиційною привабливістю країни судять про її здатність приймати капітал у певних масштабах і формах, ефективно освоювати його, а також гарантувати повернення інвестованого капіталу, з достатнім рівнем прибутку за припустимим рівнем ризику. У підґрунті привабливості країни лежить її інвестиційний потенціал, ступінь реалізації якого оцінюється різними іноземними рейтингами і на основі якого визначається прогностичний обсяг прямих іноземних інвестицій.

Інвестиційний потенціал країни визначається її геополітичним положенням, забезпеченістю природними ресурсами й рівнем культурного розвитку її населення. Дослідження Конференції ООН по торгівлі та розвитку (UNCTAD) показали, що Україна стабільно входить в 5-ку європейських держав з найбільшим інвестиційним потенціалом [10].

За даними спільної праці Міжнародної фінансової корпорації та Світового банку, які знайшли свої відображення у результатах проведеного дослідження інвестиційного клімату в Україні, інвестиційні рейтинги України в 2011 році, хоча й мають деяку позитивну тенденцію, але, як і раніше, залишаються гнітюче низькими: — індекс економічної свободи — 164 місце з 179 вивчених країн; — рейтинг легкості ведення бізнесу — 152 місце з 183 країн [11]. Саме останній рейтинг послужив об'єктом більше детального дослідження, при цьому вивчалось 10 показників: подолання неплатоспроможності (процедура закриття бізнесу), процедура створення компанії, одержання дозволу

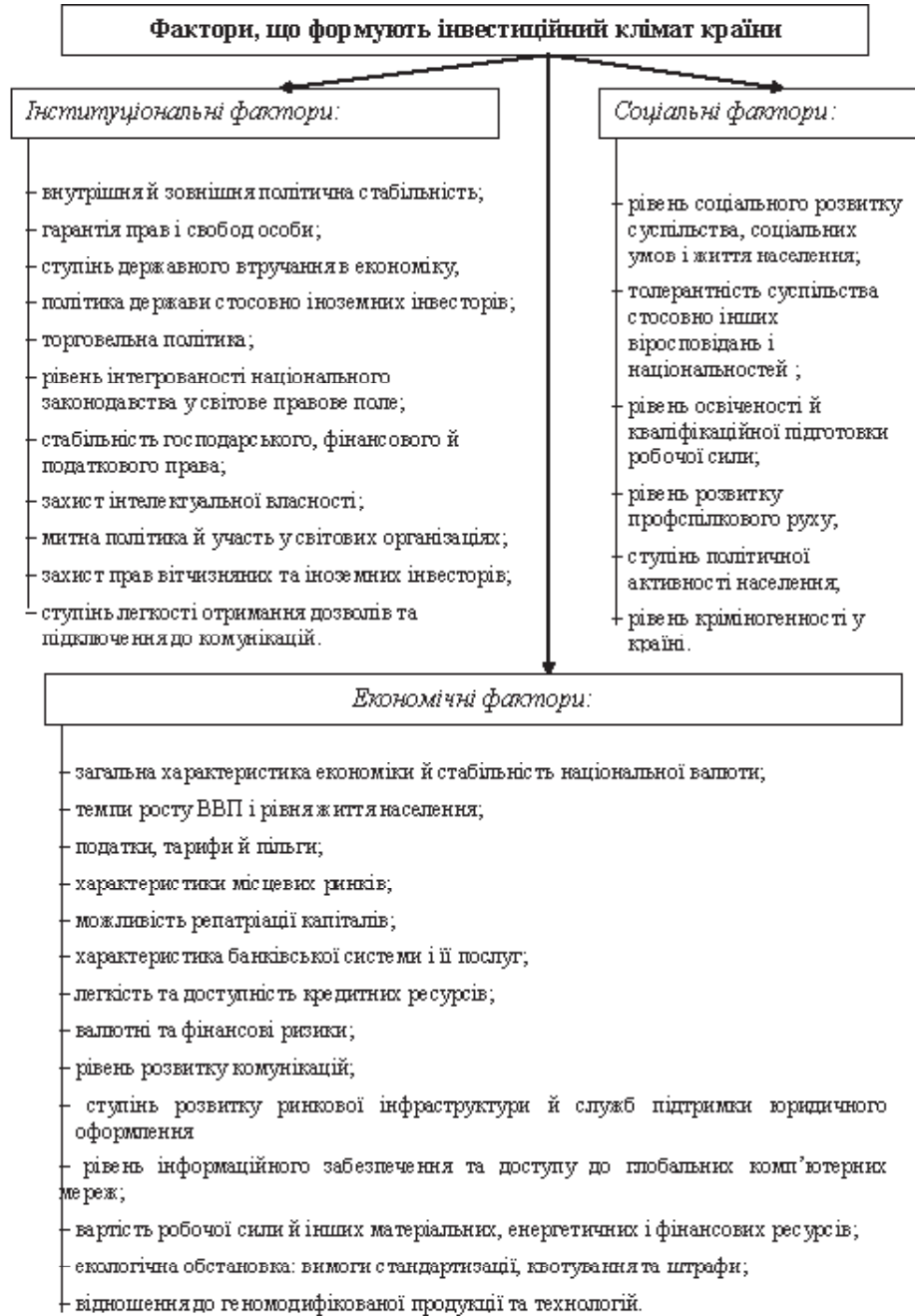

Рис. 1. Фактори, що формують інвестиційний клімат в Україні

на будівництво, підключення до енергозабезпечення, реєстрація власності, одержання кредитів, захист інвесторів, сплата податків, ведення міжнародної торгівлі, виконання контрактів. Дослідники відмітили, що показники взаємин бізнес — бізнес в Україні досить високі (отримання кредитів — 24 місце), а показники взаємин бізнес — влада дуже низькі (за рейтингом сплати податків — 181, за одержанням дозволів — 180) [11].

За даними Світового економічного форуму глобальний індекс конкурентоспроможності України займає 89 місце з 113 країн, а індекс сприйняття корупції — 134 місце з 145 країн [11].

Як зазначено у звіті Європейської Бізнес Асоціації (ЄБА) [12], в кінці 2011 року та на початку 2012 року рівень довіри інвесторів до ринку України знизився до рекордно низького рівня — 2,18 (показник Індексу

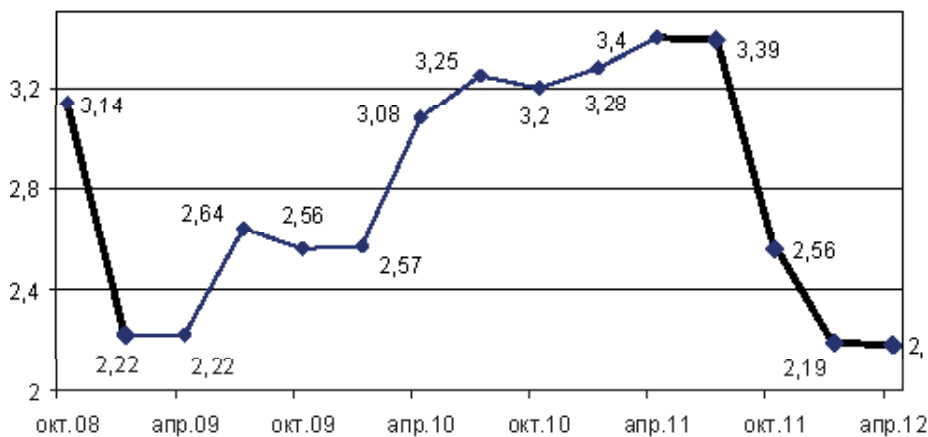

Рис. 2. Динаміка Індексу інвестиційної привабливості України за даними ЄБА

Таблиця 1. Найбільш інвестиційно привабливі країни [3]

№	Країна	Підсумковий бал (умовні одиниці)	Кількість балів в 2010 році	Кількість балів в 2009 році	Кількість балів в 2008 році
1	Данія	1 103,26	1 107,56	1 101,43	1 100,81
2	Фінляндія	1 103,18	1 107,11	1 100,88	1 101,56
3	Швейцарія	1 103,16	1 105,89	1 101,07	1 102,53
4	Швеція	1 102,80	1 107,89	1 100,02	1 100,50
5	Нова Зеландія	1 102,65	1 107,78	1 098,62	1 101,56
107	Україна	1 009,54	1 006,56	1 008,71	1 013,36
130	Росія	1 000,00	1 000,00	1 000,00	1 000,00

інвестиційної привабливості базується на шкалі від 1 до 5 балів, див. рис. 2 [12]), що є дуже істотним падінням.

Експерти ЄБА зазначають, що вкрай негативне сприйняття економіки та інвестиційного поля України інвесторами викликане нестабільністю зовнішньої політики, несприятливим прогнозом розвитку економіки на 2012 рік, посиленням тиску на бізнес з боку органів влади, деструктивним впливом корупції і незбалансованою системою оподаткування. Останнім часом, незважаючи на постійні запевнення влади країни щодо впровадження курсу реформ, інвестори не бачать ніяких поліпшень або позитивних тенденцій в бізнес-кліматі країни. Тому серед основних проблем, що погіршили клімат, були відзначені такі: постійний і зростаючий тиск із боку владних структур (24%), недоліки податкової системи, які не виправив, а посилив новий Податковий кодекс (11%), непрозорість і надмірне втручання держави в регулювання бізнес-активності (11%), вплив корупції

Таблиця 2. Рейтинг кредитоспроможності країн на кінець 2010 року [14]

№	Країна	Відносний рейтинг кредитоспроможності*	Розмір ВВП на кінець 2010 року (млрд дол. США)	Розмір ВВП на кінець 2009 року (млрд дол. США)	Дата перегляду рейтингу	Зміна рейтингу
Група AAA (максимальна кредитоспроможність)						
1	Швейцарія	1,428	326,50	318,10	05.05.2011	Немає
Група AA+ (дуже висока кредитоспроможність, перший рівень)						
2	США	1,361	14 720,00	14 440,00	05.05.2011	Немає
3	Франція	1,356	2 180,00	2 133,00	05.05.2011	Немає
4	Німеччина	1,332	2 980,00	2 925,00	05.05.2011	Немає
Група AA (дуже висока кредитоспроможність, другий рівень)						
5	Японія	1,320	4 338,00	4 340,00	05.05.2011	зміщено
Група B (задовільна кредитоспроможність, другий рівень)						
35	Боснія і Герцеговина	0,562	30,44	29,77	05.05.2011	Немає
36	Україна	0,559	306,30	338,60	05.05.2011	зміщено

(10%), загальна нестабільність політичного курсу та розвитку економіки (10%).

Національним рейтинговим агентством (НРА) Росії проводяться дослідження інвестиційної привабливості країн миру. Підсумковий рівень даного рейтингу включає комплексну оцінку країн світу провідними світовими експертами за різними критеріями, таким як рівень життя, умови й рівень ризиків ведення бізнесу, рівень економічної волі, рівень корупції й т.д. Даний рейтинг, на думку НРА, дозволяє визначити положення України стосовно інших країн. Результати їх досліджень за декількома рейтингами наведено в табл. 1—3.

Рейтинг найбільш інвестиційно привабливих країн оцінюється для 212 держав. Україна посідає 107 місце та має негативну тенденцію відносно до кризових років.

Рейтинг кредитоспроможності оцінюється для 42 країн. Україна посідає майже останнє 36 місце та має негативну тенденцію відносно до кризових років.

В оновленому рейтингу країн за рівнем економічної свободи Україна перемістилася на три позиції вниз, займаючи 163 місце з 179 можливих. У Європі 80% з 43 вивчених країн “в основному вільні” або “помірно вільні”. Тільки дві — Білорусь і Україна — “репресовані”. Такі дані були опубліковані американським дослідницьким центром The Heritage Foundation і газетою The Wall Street Journal у січні 2012 року.

В Україні зберігається високий рівень ризику для іноземних інвестицій. Про це свідчить індекс інвестиційних ризиків Political Risk Atlas, який публікує британська компанія Maplecroft [15]. Водночас експерти зазначають, що в країні зросла загальна стресостійкість громадян і зменшився рівень терористичної небезпеки. У рейтингу 2010 року Україна покращила порівняно з 2009 роком свою інвестиційну привабливість і перемістилася із 62-го на 74-те місце, опинившись між Буркіна-Фасо та Республікою Східний Тимор (індекс інвестиційних ризиків розраховується для 196 країн). Водночас, за даними компанії Maplecroft, в Україні, як і практично на всій території СНД, зберігається високий ризик для інвестицій приватного бізнесу.

Відповідно до звіту, за минулий 2011 рік в Україні погіршилися показники корпоративного управління та макроекономічної стабільності, дотримання прав людини в роботі правоохоронних органів і критично знизився рівень освіти. Крім того, збільшився ступінь держрегулювання бізнесу і політичної стабільності, зростає загальна стресостійкість громадян і знизився рівень терористичної небезпеки. Отже, загальний індекс у порівнянні з 2010 роком погіршився.

Як бачимо, на думку зарубіжних організацій, Україна має величезний інвестиційний та економічний потенціалі, але за їх використання перебуває наприкінці найбільш відомих рейтингів.

Зміна інвестиційних рейтингів прямо відбивається на фінансових потоках. І саме прилив або відтік капіталів (у вигляді прямих іноземних інвестицій або у виді кредитів міжнародних організацій) може наглядно продемонструвати зміни в відношенні великого бізнесу до нас.

Загалом за 2011 рік в Україну прийшло 4556,3 млн дол. США. Динаміку та структуру цих коштів можливо дослідити в табл. 4 та на рис. 3.

Протягом досить великого проміжку часу більшість коштів приходило в Україну з Кіпру у вигляді реінвестицій. А Нідерланди, Португалія, Сполучене Королівство та США продовжують вилучати капітали.

Як бачимо, Україна не може вийти на докризові роки. Якщо реформи будуть здійснюватися такими ж темпами, тоді Україна залишиться країною з нереалізованим високим інвестиційним потенціалом і буде недоодержувати щорічно млн доларів інвестицій.

Якщо порівняти ці дані з вітчизняними інвестиціями в основний капітал (див. табл. 5), то побачимо, що за 2011 рік в основний капітал інвестовано 259932 млрд грн. (приблизно 32491,5 млн долл. США).

Переважна частина інвестицій (14805,8 млн дол. США) йде на капітальне будівництво, лише 1178,9 млн дол. США, у нематеріальні активи. Крім того фінансуються проекти практично за власні кошти підприємств, що не дозволяє їм реалізовувати інноваційні програми розвитку своїх технологій. За даними Державної служби статистики України, кількість нових продуктів, що виводяться на ринок, дедалі меншає: 2000 рік — 15323 од., 2002 — 22847 од., 2007 — 2526 од., 2010 рік — 2408 од. При цьому питома вага підприємств, що випускають

Таблиця 3. Найбільш економічно вільні країни в 2012 році [14]

№	Країна	Index of Economic Freedom в 2012 році (баз)	Index of Economic Freedom в 2011 році (баз)	Зміна (баз)
Країни з високим економічним				
1	Гонконг	89,9	89,7	0,2
2	Сінгапур	87,5	87,2	0,3
3	Австралія	83,1	82,5	0,6
4	Нова Зеландія	82,1	82,3	-0,2
5	Швейцарія	81,1	81,9	-0,8
Країни з помірно високим				
163	Україна	46,7	45,8	0,9

Таблиця 4. Прямі іноземні інвестиції в Україну [16].
(наростаючим підсумком з початку інвестування; млн дол. США)

	Обсяги прямих інвестицій на					
	01.01.2007	01.01.2008	01.01.2009	01.01.2010	01.01.2011	01.01.2012
Всього по країнах ЄС	16258,7	22944,8	28127,7	31580,8	35583,0	39401,2
Австрія	1633,8	2075,2	2443,8	2804,1	2731,4	3423,1
Греція	72,0	151,2	309,9	330,9	2287,1	2908,2
Данія	142,6	181,2	176,8	187,9	327,9	428,3
Кіпр	3187,5	5941,8	7646,2	8993,2	11044,9	12645,5
Латвія	68,2	74,1	63,8	88,0	980,6	985,9
Мальта	29,9	31,0	38,5	44,6	441,7	483,8
Нідерланди	1533,8	2511,2	3192,4	4802,8	28,9	37,1
Німеччина	5578,1	5917,9	6593,0	6813,8	4683,3	4822,8
Польща	394,6	670,5	690,1	864,9	7883,8	7386,4
Португалія	7,8	7,8	6,8	11,4	932,8	875,5
Сполучене Королівство	1563,4	1968,8	2240,8	2375,8	28,5	31,2
Угорщина	370,9	400,9	595,4	675,2	780,5	686,1
Франція	830,3	1046,2	1231,2	1648,1	2368,1	2258,7
Швеція	137,3	1006,6	1262,8	1272,3	1710,6	1744,8
Додатково:						
Російська федерація	980,6	1462,2	1851,6	2674,6	3402,8	3594,5
США	1480,0	1436,8	1471,5	1387,1	1460,8	1640,1
Всього по Україні	21607,3	29489,4	35006,4	40036,8	44986,0	49362,5

нові продукти, майже не змінюється — 10—12% в загальній кількості підприємств України. У той же час відсоток підприємств, що впроваджують технологічні інновації, такий: в Німеччині — 64%, Фінляндії — 47%, в Чехії — 39% [17].

З іншого боку, співробітництво України з міжнародними організаціями будується переважно на кредитній основі. Україна бере безпосередню участь у діяльності провідних міжнародних валютно-кредитних та фінансових організацій ІМВФ, МБРР, ЄБРР, ЄІБ). За весь період співробітництва Україні надано ресурсів від МБРР на суму 7,27 млрд дол. США для фінансування 116 проектів; з боку ЄБРР — на суму біля 9,91 млрд дол. США для впровад-

Рис. 3. Динаміка прямих іноземних інвестицій в Україну за рік

Таблиця 5. Капітальні інвестиції в Україні, млн грн. [16]

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Усього	148972	222679	272074	192878	189061	259932
Інвестиції у матеріальні активи	186985	182076	250501
у тому числі						
інвестиції в основний капітал	125254	188486	233081	151777	150667	209130
з них:						
капітальне будівництво	71518	109694	134655	80091	83550	118446
машини, обладнання та транспортні засоби	53736	78792	98426	65340	61456	85305
земля	1547	614	1945
існуючі будівлі та споруди	6652	4832	8055
капітальний ремонт	15966	23645	27491	18966	18352	23422
Інвестиції у нематеріальні активи	4584	6389	6367	5893	6985	9431

ження 294 проекту (65% використано в приватному секторі) [18]; ЄІБ — на суму 1,7 млрд дол. США для 7 проектів [20]; МФК — на суму 1,7 млрд дол. США для 63 проектів.

Україна співпрацює з МБРР з 1992 року. МБРР надає Україні системні позики на покриття дефіциту бюджету та інвестиційні кредити. За 20 років співробітництва Банком було запропоновано Україні ресурсів на суму понад 7,2 млрд дол. США (з яких вже використано 5,1 млрд дол. США).

16.02.2012 на засіданні Ради Директорів Світового банку затверджено нову Стратегію партнерства Світового банку з Україною на 2012—2016 фінансові роки.

Важливим напрямом співробітництва з Банком є підтримка реального сектора економіки з метою реалізації пріоритетних інвестиційних проектів у сфері енергетики, енергозбереження, будівництва і реконструкції автодоріг та розвитку муніципальної інфраструктури. Також продовжують впроваджуватися проекти МБРР, що сприяють підвищенню якості соціальних послуг, удосконаленню систем управління державними фінансами, державної статистики та податкової служби, а також розвитку села [18].

Разом з тим, вітчизняним підприємствам розширено доступ до ресурсів МФО через державні банки для підтримки виробництва експортноорієнтованої продукції та енергозберігаючого обладнання, а також для модернізації виробництва з використанням енергоефективних технологій.

Відмічається позитивна динаміка зростання показників освоєння коштів: так, вперше вдалось досягти найкращого показника вибірки, який досягнув у 2011 фінансовому році 15,1% (до 01.07.2011) та у першому півріччі 2012 фінансового року — 14,6%.

Переорієнтація проектного портфеля МБРР в 2011—2012 роках з соціальних проектів на підтримку реального сектора економіки призвела до змін його структури, так частка ресурсів у сфері розвитку енергетики з 11% зросла до 33%, муніципальної інфраструктури з 3% збільшилася до 8%, також реалізується проект у транспортному секторі, частка ресурсів якого становить 23% від вартості портфеля, ще 18% припадає на розвиток та фінансування приватних підприємств [18].

Спільними діями уряду та МФО вдалось покращити структуру та якість портфеля проектів міжнародних фінансових організацій, в першу чергу, Світового банку, шляхом переорієнтації проектного портфеля з соціально-гуманітарної сфери на реалізацію самоокупних та прибуткових інвестиційних проектів для модернізації

інфраструктури. Так, на сьогодні 88% діючого проектного портфеля зорієнтовано на підтримку реального сектору економіки, зокрема для модернізації транспортної (47%), енергетичної (38%) та муніципальної інфраструктури (3%).

Фінансова допомога Україні з боку МВФ за весь час співпраці (з 1992 р.) перевищила 5,5 млрд дол. США. А відповідно до укладених у 2011 році договорів з МФО

для реалізації пріоритетних інфраструктурних проектів, портфель проектів МФО в державному секторі економіки у 2012 році збільшиться вдвічі (у порівнянні з 2011 роком) та сягне 5 млрд дол. США.

Україна є 2-ю країною за обсягами фінансування ЄБРР. Ключовим 7 інструментом організації співпраці між Україною та Європейським банком реконструкції та розвитку є Стратегія ЄБРР в Україні на період 2011—2014 років, схвалена Радою Директорів Банку у квітні 2011 року [19]. Стратегія направлена на вирішення ключових проблем транзитивного періоду України, зокрема стосовно диверсифікації виробничої бази та загального покращення конкурентоспроможності країни, розвитку місцевих ринків капіталу, продовження реформи енергетичного сектора та покращення корпоративного управління та прозорості. За всі роки співробітництва Банк профінансував понад 294 проекти, за якими загальний обсяг наданих ЄБРР ресурсів складає 7,51 млрд євро (9,91 млрд дол. США). Станом на сьогодні проектний портфель ЄБРР в Україні складає 4,4 млрд євро. Реалізація інвестиційних проектів ЄБРР — 9 проектів, сума позик за якими складає 1,86 млрд дол. США. В активній стадії реалізації знаходиться 7 проектів сума позик — 1,34 млрд дол. США [19].

ЄІБ надав кредитів Україні на загальну суму понад 47 млрд євро. Позички банку покривають частина вартості проекту, доповнюючи власні капітали позичальника (як правило, менше 50%). Європейський інвестиційний банк у рамках укладеної угоди з банком “Форум” в 2011 надав кредити на суму 100 млн євро. Для підтримки малих і середніх підприємств і готовий до кінця 2012 р. видати Україні кредит на \$308 млн на модернізацію газотранспортної системи країни за умови вживання заходів з реформування газового сектора в країні [20].

У цілому, можна відзначити прояв наступних тенденцій в формуванні фінансових відносин України з іноземними інвесторами та кредиторами:

- постійне зниження різноманітних рейтингів, що визначають для України незалежні зарубіжні організації, підтверджується низькою інвестиційною активністю і невеликим припливом капіталу;

- перевага віддається партнерам з країн, що розвиваються (за кількістю договорів інвестування) та партнерам із промислово розвинених країн (за обсягами залучених інвестицій);

- істотну масу прямих іноземних інвестицій пред-

ставляють кошти українських інвесторів, що прийшли з офшорних зон у вигляді реінвестицій;

— досить вузька орієнтація в міжнародних фінансових відносинах (в основному на МВФ і Світовий банк);

— серед інвесторів основну масу становлять транснаціональних корпорацій і компаній аутсайдерів, які не витримали конкуренції у своїх країнах.

Визначаючи шляхи поліпшення інвестиційного клімату, можна зазначити, що основним їхнім творцем є держава. Державне регулювання інвестиційної діяльності повинно зосередитися на спрощенні дозвільної системи, лібералізації системи державного контролю (зменшені кількості та часу перевірок), переорієнтації системи технічного регулювання на світові стандарти дозволів та сертифікації продукції і послуг.

За даними МФК корупція в Україні залишається невід'ємною частиною бізнесу, при цьому частка підприємств, що вирішували свої проблеми неофіційним шляхом, збільшилася з 35% у 2009 році до 46% у 2010 році, а середня частина доходів підприємств, що йдуть на підкуп, — з 6% до 10%. Тобто, перш за все, українським чиновникам необхідно подолати “азіатський” менталітет: хабар — це не підкуп, а винагорода чиновнику за його невтручання.

Крім того, необхідно істотно скоротити перелік дозвільних документів, спростити процедури одержання ліцензій, скоротити перевірки й проводити їх за напрямками істотних ризиків, перевіряти продукцію й послуги на відповідність вимогам євростандартів і ВТО, забезпечити виконання прийнятих законів.

Необхідно реалізувати парадигму соціально відповідального ведення бізнесу, у рамках якої впроваджувати: принцип мовчазної згоди на відкриття бізнесу; заявковий принцип, коли сам підприємець перевіряє та відповідає за відповідність свого товару стандартам якості; принцип добровільної сертифікації технології та продуктів на економічній основі впровадження і захисту ноу-хау.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Інвестиційна привабливість є синтетичним показником, що акумулює якісну оцінку ступеня ефективності та ризикованості вкладання капіталів у окрему країну або проект.

Отже, падіння рейтингів України віддзеркалює зниження її інвестиційної привабливості, негативно впливає на інвестиційну активність іноземних інвесторів та погіршує умови співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями. Окрім того, використання отриманих фінансових ресурсів на просте відтворення не дозволяє реалізовувати інноваційні програми.

Тому слід прагнути розвивати державно-приватне партнерство, в першу чергу, для того, щоб покращився міжнародний інвестиційний рейтинг України, що збільшить інвестицій та призведе до появи нових робочих місць, появи додаткових надходжень у бюджет, а соціальна відповідальність бізнесу буде покращувати життя в Україні.

Література:

1. Борщ А.М., Герасимова С.В. Інвестування: теорія і практика: навч. посібник / Борщ А.М., Гераси-

мова С.В. — К.: Знання, 2007. — 685 с.

2. Іваночко С.С. Чинники формування інвестиційного клімату в Україні // Науковий вісник НЛТУ України. — 2011. — Вип. 21.14. — С. 143—151.

3. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність / Майорова Т.В. — К.: Центр навчальної літератури, 2009. — 472 с.

4. Пересада А.А. Управління інвестиційним процесом / Пересада А.А. — К.: Лібра, 2002. — 472 с.

5. Савчук Н. Стан інвестиційного клімату України та напрямки його покращення // Науковий вісник. — 2011. — Випуск 8 “Демократичне врядування” [електронний ресурс]: <http://www.lvivacademy.com/visnik8/fail/Savchuk.pdf>

6. Селіверстов В.В. Інвестування: підручник / В.В. Селіверстов. — Університетська книга, 2001. — 480 с.

7. Дані на сторінці Світового економічного форуму в Інтернеті за адресою: <http://reports.weforum.org/the-europe-2020-competitiveness-report/#>

8. Цитата з сторінки в Інтернеті за адресою: http://www.kmu.gov.ua/control/ru/publish/article?art_id=245104657&cat_id=

9. Дані на сторінці Державного агентства з інвестицій та розвитку України в Інтернеті за адресою: <http://in.ukrproject.gov.ua/index.php?get=212>.

10. Офіційні дані на сторінці UNCTAD в Інтернеті за адресою: <http://unctadstat.unctad.org/ReportFolders/reportFolders.aspx>

11. Данні на сторінці Міжнародної Фінансової Корпорації за адресою [http://www.ifc.org/ifcext/uspp.nsf/AttachmentsByTitle/IC+report_2011UA/\\$FILE/IC_UA.pdf](http://www.ifc.org/ifcext/uspp.nsf/AttachmentsByTitle/IC+report_2011UA/$FILE/IC_UA.pdf)

12. Електронний ресурс. — Режим доступу: <http://www.eba.com.ua/ua/about> — сайт Європейської асоціації бізнесу (ЕАБ).

13. Дані на сторінці Національного Рейтингового Агентства (НРА) Росії: http://rating.rbc.ru/articles/2011/07/14/33356430_tbl.shtml?2011/07/14/33356428

14. Дані на сторінці Національного Рейтингового Агентства (НРА) Росії: <http://rating.rbc.ru/article.shtml?2012/01/18/33536210>

15. Електронний ресурс. — Режим доступу: <http://ukranews.com/uk/news/economics/2011/01/19/35322>

16. Данні на сторінці Державної служби статистики України в Інтернеті за адресою: <http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2008/zd/ivu/ivuo112.html>.

17. Електронний ресурс. — Режим доступу: <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do>

18. Данні на сторінці Міжнародного валютного Фонду в Інтернеті за адресою: <http://www.imf.org/external/data.htm>

19. Данні на сторінці ЕБРР в Інтернеті за адресою: <http://www.ebrd.com/russian/pages/research.shtml>

20. Данні на сторінці ЕІБ в Інтернеті за адресою: <http://www.eib.org/projects/pipeline/index.htm?start=2011&end=2012&status=®ion=&country=ukraine§or=>

Стаття надійшла до редакції 17.06.2012 р.